

COVIDDAN KEYINGI IKKILAMCHI INFEKSIYA

G'ulomov Sh.G¹.

Axatova G.X²,

1. Kimyo international university in Tashkent (KIUT)2-kurs talabasi

*2. Kimyo international university in Tashkent (KIUT) «Tibbiy-biologik fanlar» kafedrası
assistenti*

Dolzarbli. COVID-19 pandemiyasidan keyingi davrda bemorlarda uchrayotgan ikkilamchi infeksiyalar sog'liqni saqlash tizimi uchun jiddiy muammo bo'lib qolmoqda. SARS-CoV virusi immun tizimni susaytirib, organizmning boshqa infeksiyalarga qarshi himoya qobiliyatini pasaytiradi. Natijada bakterial, zamburug'li va virusli ikkilamchi infeksiyalar rivojlanish xavfi ortadi. Ikkilamchi infeksiyalar kasallikning uzoq davom etishiga va asoratlarning ko'payishiga olib keladi. Shu sababli COVIDdan keyingi ikkilamchi infeksiyalarni o'rganish bugungi kunda dolzarb hisoblanadi.

Maqsad. Ushbu ilmiy ishning maqsadi — Coviddan keying ikkilamchi infeksiyalar sog'liqni saqlash tizimiga ta'siri va bu muammoni bartaraf etish bo'yicha xalqaro yondashuvlarni tahlil qilishdan iborat.

Tadqiqodning materiali va metodlari. Tadqiqotda ilmiy adabiyotlarning tizimli tahlili amalga oshirildi. Coviddan keying ikkilamchi infeksiyalarni o'rganish uchun Scopus, PubMed va Google Scholar bazalaridan 2010-2023 yillar oralig'idagi maqolalar tanlab olinib tahlil qilinadi.

Olingan natijalar. 2023-yil 12-mayda medRxiv preprint serverida chop etilgan maqolada 2010-yil 1-yanvardan 2023-yil 31-yanvargacha bo'lgan AQShning butun mamlakat bo'ylab EHR ma'lumotlari real vaqt rejimida ko'rib chiqilib, COVID-19 ning 2022-yil kuzida yosh bolalarda RSV infeksiyalari va kasalxonaga yotqizishlarning ko'payishiga hissa qo'shgan-qo'shmaganligini baholash uchun foydalanildi. 0-5 yoshdagi bolalarning 29 milliondan ortiq tibbiy tashriflari va 0-1 yoshdagi bolalarning 13 milliondan ortiq tibbiy tashriflari bo'yicha EHR ma'lumotlarini o'rganib chiqqandan so'ng, mualliflar avvalgi COVID-19 infeksiyasi 2021 va 2022-yillarda aniqlanmagan bronxiolit (shu jumladan RSV eng keng tarqalgan sabab) xavfini oshirgan degan xulosaga kelishdi.

COVID-19 bilan kasalxonaga yotqizilgan bemorlarning taxminan 72 foizi mikroblarga qarshi vositalar bilan davolangani, bu bemorlarning atigi 8 foizida bakterial yoki zamburug'li qo'shma infeksiya bo'lganligi aniqlangan. Bundan tashqari, pandemiyaning boshida ko'plab og'ir kasalxonaga yotqizilgan COVID-19 bemorlarida boshqa terapevtik vositalarsiz antibiotiklar qo'llanilgan va bu bemorlar uchun simptomatik yengillik topishga urinishlar bo'lgan. Antibiotiklardan noto'g'ri foydalanishdan tashqari, biotsidlarning (dezinfektsiyalovchi vositalar) ko'payishi va universal qo'llanilishi, ehtimol, mikroblarga qarshi chidamlilikning bilvosita oshishiga olib kelgan.



COVID-19 bilan bog'liq zamburug'li infeksiyalar og'ir kasallik va o'limga olib kelishi mumkin. COVID-19 immunitet tizimiga ta'siri va COVID-19 ni davolash (steroidlar va boshqa dorilar kabi) organizmning zamburug'larga qarshi himoyasini zaiflashtirishi mumkinligi sababli zamburug' infeksiyalari xavfini oshiradi. COVID-19 bilan og'rigan bemorlarda eng ko'p uchraydigan zamburug' infeksiyalari aspergilloz, invaziv kandidoz va mukormikoz (ba'zan noto'g'ri "qora zamburug'" deb ataladi) ni o'z ichiga oladi. Og'ir COVID-19 bilan og'rigan bemorlarda ham zamburug'larga qarshi davolanishga chidamli zamburug' infeksiyalari tasvirlangan. Bundan tashqari, COVID-19 bilan og'rigan bemorlarda kuzatiladigan o'ziga xos immun hujayrali hodisa, ayniqsa og'ir kasallikka chalingan bemorlarda T-hujayralar populyatsiyasining kamayishi hisoblanadi. Limfotsitlar sonining kamayishi nuqsonli funktsiya bilan birga bo'lishi mumkin.

Xulosa. Hozirgi tadqiqotlar, shuningdek, SARS-CoV-2 (COVID-19) ning yashirin fazalarga ega ekanligini aniqlashga harakat qilmoqda. Agar shunday bo'lsa, odam SARS-CoV bilan kasallanganidan so'ng, virus uning tanasida cheksiz yashashi, keyinchalik, shu jumladan noyob alomatlar bilan qayta faollashishi mumkin (masalan, suvchechakni keltirib chiqaradigan Varicella Zoster virusi dastlabki infeksiyadan keyin yillar yoki o'nlab yillar o'tgach qayta faollashishi va Herpes Zoster (Herpes Zoster) sabab bo'lishi mumkin.

